

**INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA NA REALIZACIJI
PRIORITETNIH PROJEKATA
IZ OBLASTI POLJOPRIVREDE**

- Jul – Decembar 2024 godine -

Podgorica, mart 2025. godine

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja u Crnoj Gori u okviru IPARD II - 2014-2020 (IPARD II)
OPIS PROJEKTA	<p>Kroz sprovođenje IPARD II programa crnogorskim poljoprivrednicima je bilo dostupno ukupno 49.678.029,73 EUR bespovratnih sredstava, od čega finansijska sredstva EU čine 37.264.404,65 EUR i nacionalno kofinansiranje 12.413.625,08 EUR. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretprijetne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD II 2014-2020 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.</p> <p>Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p>
TREKUTNI STATUS	<p>Crna Gora je akreditovala IPARD strukturu 2018 godine. Do kraja 2024. godine akreditovane su četiri mjere IPARD II programa: Mjera 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“; Mjera 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ i Mjera 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“ i Mjera 9 - Tehnička pomoć.</p> <p>Kroz ukupno 11 javnih poziva ugovoreno je 920 projekata u okviru tri akreditovane mjere IPARD II programa – Mjere 1, 3 i 7. Ukupan iznos potencijalne ugovorene bespovratne podrške iznosi 67,87 mil EUR.</p> <p>Od navedenog broja ugovorenih projekata u okviru IPARD II programa u cjelosti je isplaćeno 748 projekata, vrijednosti 77,44 mil EUR (bez PDV). Ukupan iznos isplaćene bespovratne podrške je 46,41 mil EUR.</p> <p>172 ugovora su zvanično raskinuta, a kao glavni razlog raskida ugovora navodi se nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama.</p> <p><u>Pregled realizacije javnih poziva po mjerama IPARD II programa:</u></p> <p>MJERA 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“</p> <p>U okviru Mjere 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“, kroz pet javnih poziva ugovoreno je 777 projekata ukupne vrijednosti 52,85 mil. EUR (bez PDV-a) i potencijalnog iznosa podrške 35,78 mil. EUR. Od ukupno ugovorenih 777 projekata za Mjeru 1 do 31. decembra 2024. godine isplaćeno je 650 projekata ukupne vrijednosti investicije 39.131.728,70 EUR (bez PDV-a), od čega je 26.755.064,71 EUR iznos isplaćene bespovratne podrške.</p> <p>U okviru Mjere 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je 127 ugovora raskinuto. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama, skoro pa i na dnevnom nivou.</p> <p>U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo ugovorenih aplikacija, obzirom da su do jula 2024. godine sve predate aplikacije kroz IPARD II program bile ugovorene, već se vršila administrativna i terenska kontrola za objavljene Javne pozive kroz IPARD III</p>

program. U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine odobreno je 29 zahtjeva za promjenu projekta. Najčešći razlozi promjene projekta su produženje roka za realizaciju investicija zbog nemogućnosti obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, izmjene kod građevinskih radova, izmjene gdje se traži drugi tip, model opreme, mehanizacije, usklađivanje sa izmjenama Uredbe, a tu su i izmjene koje se odnose na opšte podatke.

Takođe, u izvještajnom periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine isplaćen je 241 projekat ukupne vrijednosti investicije 14.266.356,93 EUR (bez PDV-a), dok je iznos podrške 9.910.893,82 EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine izdate su 4 potvrde o oslobađanju od PDV-a.

Prvi IPARD javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ raspisan je 23. februara 2018. godine.

Prvi Javni poziv za Mjeru 1 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 1. marta do 15. maja 2018. godine. Primljeno je ukupno 389 zahtjeva za dodjelu podrške.

Ugovoreno je 246 zahtjeva, ukupna vrijednost ugovorenih investicija je 14.384.386,57EUR (bez PDV-a). Iznos potencijalne podrške je 9.530.474,68 EUR.

Na dan 31.12.2024. godine nema aktivnih ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo odobrenih zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine, kroz Prvi javni poziv, isplaćen je jedan projekat sa iznosom investicije 31.555,62 EUR (bez PDV-a) i iznosom podrške 22.088,93 EUR.

Drugi Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 20. februara 2020. godine

Prijem zahtjeva za ovaj Javni poziv je bio od 24. februara do 19. maja 2020. godine, ali je prijem zahtjeva produžen za 90 dana i trajao do 19. avgusta 2020. godine.

Ukupan iznos raspoloživih sredstava za navedeni javni poziv iznosi 12.256.621,14 EUR.

U okviru Drugog IPARD poziva podnijeto je ukupno 180 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 17.183.535,24 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 11.240.463,84 EUR.

Ugovoreno je 118 projekata ukupne vrijednosti investicija 10.182.483,09 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 6.866.662,43 EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo odobrenih zahtjeva za promjenu projekta.

Na dan 31.12.2024. godine nema aktivnih ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo raskida ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine kroz Mjeru 1 Drugi javni poziv nije isplaćen nijedan projekat.

Treći IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Treći Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 10. novembra 2021. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 10. novembra 2021. godine do 27. decembra 2021. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 112 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 9.839.017,55 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6.356.132,36 EUR.

Ugovoreno je 66 projekata ukupne vrijednosti investicija 5,78 miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 3,82 miliona EUR.

Na dan 31.12.2024. godine nema aktivnih ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine odobren je 1 zahtjev za promjenu projekta.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo raskida ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda..

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine, kroz Treći javni poziv isplaćeno je 5 projekata. Ukupan iznos ovih investicija je 288.668,26 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 194.892,27 EUR. Isplaćeni projekti su iz sljedećih sektora: 1 iz sektora jaja, 2 iz sektora mlijeka, 1 iz sektora maslinarstva i 1 iz sektora vinogradarstva.

Četvrti IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Četvrti Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 14. marta 2022. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 14. marta 2022. godine do 28. aprila 2022. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 92 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 23.707.559,89 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 15.669.795,98 EUR.

Ugovoreno je 49 projekata ukupne vrijednosti investicija 5,43 miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 3,65 miliona EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo odobrenih zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine raskinuta su 4 ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine je izdata 1 potvrda o oslobađanju od PDV-a.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine je odrađen je raskid ugovora za 4 korisnika.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

Na dan 31.12.2024. godine nema aktivnih ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine kroz Četvrti javni poziv isplaćeno je 11 projekata. Ukupan iznos ovih investicija je 1.261.917,97 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 866.533,85 EUR. Isplaćena su 3 projekat iz sektora mlijeka, 2 projekta iz sektora pčelarstva, 2 projekta iz sektora mesa, i 4 iz sektora voća, povrća ratarstva i aromatičnog bilja.

Peti IPARD Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“

Peti Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ je objavljen 15. maja 2023. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške u okviru ovog Javnog poziva je bio od 15. maja do 15. juna 2023. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 414 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost zahtijevanih investicija je 24,58 miliona EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 16,78 miliona EUR.

Ugovoreno je 298 projekata ukupne vrijednosti investicija 17,06 mil. EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 11,91 mil. EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine odobreno je 28 zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine izdate su 3 potvrda o oslobađanju od PDV-a.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine je odrađen je raskid ugovora za 17 korisnika.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine objavljen je 1 poziv za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine isplaćena su 224 projekta ukupne vrijednosti investicije 12.684.215,1EUR (bez PDV-a), i podrške u iznosu od 8.827.378,85 EUR. Isplaćeno je 147 projekata iz sektora mlijeka, 2 projekta iz sektora jaja, 2 projekta iz sektora pčelarstva, 14 projekata iz sektora mesa, 56 projekta iz sektora voća, povrća, ratarskih kultura i aromatičnog bilja i 3 projekta iz sektora vinogradarstva.

MJERA 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“

U okviru Mjere 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“, kroz pet javnih poziva do 30. juna 2024. godine ugovoreno je 118 projekata ukupne vrijednosti) 59,29 miliona EUR (bez PDV-a) i potencijalnog iznosa podrške 29,94 miliona EUR.

Od ukupno ugovorenih 118 projekata za Mjeru 3 do 31. decembra 2024. godine isplaćen je 81 projekat ukupne vrijednosti investicije 36.417.719,86 EUR (bez PDV-a), od čega je iznos isplaćene bespovratne podrške 18.421.530,41 EUR.

Nema aktivnih ugovora, dok je 37 ugovora raskinuto. Razlog raskida ugovora kod svih korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama, skoro pa i na dnevnom nivou.

Takođe, u izvještajnom periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine isplaćena su 64 projekta ukupne vrijednosti investicije 3.306.738,52 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 1.497.902,41 EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 30. juna 2024. godine nije bilo izdatih potvrda o oslobađanju od PDV-a. Takođe, u istom periodu obrađena su 4 zahtjeva za promjenu projekta.

Prvi Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ raspisan je 13.04.2018. godine

Prvi javni poziv za Mjeru 3 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 16. maja do 16. jula 2018. godine.

Primljeno je ukupno 45 zahtjeva za dodjelu podrške.

Ugovoreno je 20 zahtjeva, ukupna vrijednost ugovorenih investicija je 9.798.984,88 EUR (bez PDV-a). Iznos potencijalne podrške je 4.902.231,12 EUR.

U okviru ovog javnog poziva 13 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok je 7 ugovora raskinuto. Osnovni razlog za raskid ugovora je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje od strane korisnika, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine, kroz Prvi javni poziv, nije isplaćen nijedan korisnik.

Drugi Javni poziv za Mjeru 3 bio je otvoren za podnošenje zahtjeva u periodu od 4. septembra do 20. decembra 2019. godine.

U okviru Drugog IPARD poziva ukupno je podnijeto 52 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 32.104.361,54 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 16.052.180,77 EUR.

Ukupno je ugovoreno 26 projekata ukupne vrijednosti investicija 15.075.004,34 EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 7.603.484,39 EUR.

Na 31.12.2024. godine, 15 ugovora je realizovano i isplaćeno, dok su 11 ugovora raskinuta, od čega su 3 raskinuta nakon podnošenja zahtjeva za isplatu. Razlog raskida ugovora kod najvećeg broja korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 1. jula do 31. decembra 2024. godine nije isplaćen nijedan projekat u okviru Mjere 3 Drugog javnog poziva, kao ni avans.

U periodu od 1. jula do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

Treći IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketniq poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ objavljen je 15. decembra 2020. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 15. decembra do 15. marta 2021. godine, ali je prijem zahtjeva produžen do 15. aprila 2021. godine.

U okviru Trećeg IPARD poziva podnijeto je 37 zahtjeva za dodjelu podrške. Dostavljen je jedan zahtjev bez podataka, tako da su informacije u nastavku date za 36 zahtjeva. Ukupna vrijednost traženih investicija je 22.925.445,38 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 11.462.722,69 EUR.

Ugovoreno je 23 projekata ukupne vrijednosti investicija 11.838.370,99EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 5.934.421,56 EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo odobrenih zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo raskida ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine, 1 projekat je isplaćen sa iznosom investicije 620.565,12 EUR (bez PDV-a), sa iznosom podrške 310.977,56 EUR.

U periodu od 1. januara 2024. do 1. juna 2024. godine, nije isplaćen nijedan avans.

Četvrti IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketniq poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ objavljen je 15.2.2022. godine.

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 15. februara do 31. marta 2022. godine.

U okviru ovog poziva podnijeto je 33 zahtjeva za dodjelu podrške. Dostavljena su dva zahtjeva bez podataka, tako da su informacije u nastavku date za 31 zahtjev. Ukupna vrijednost traženih investicija je 19.572.969,69 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 9.789.484,85 EUR.

Ugovoreno je 20 projekata ukupne vrijednosti investicija 12,81 miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 6,46 miliona EUR.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine odobrena su 4 zahtjeva za promjenu projekta.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine raskinuta su 3 ugovora.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine, isplaćeno je 5 projekata. Ukupan iznos ove investicije je 2.686.173,40 EUR (bez PDV-a), dok je iznos isplaćene podrške 1.186.924,85 EUR. Isplaćena su 3 projekta iz sektora maslinarstva, 1 projekat je iz sektora mlijeka, i 1 projekat iz sektora voća, povrća, ratarstva i aromatičnog bilja..

Peti IPARD Javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketniq poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ objavljen je 6. februara 2023. godine

Prijem zahtjeva za dodjelu podrške za ovaj Javni poziv je bio od 6. februara do 6. marta 2023. godine.

U okviru Petog IPARD poziva podnijeto je 39 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 13,44 miliona EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6,72 miliona EUR.

Ugovoreno je 29 projekata ukupne vrijednosti investicija 9,76 miliona EUR (bez PDV-a), uz mogući iznos podrške od 5,04 miliona EUR.

Na 31.12.2024. godine nema aktivnih ugovora, dok su 2 ugovora raskinuta. Razlog raskida ugovora kod korisnika je nemogućnost obezbjeđivanja kreditnih sredstava za pretfinansiranje, pogotovo kad se uzme u obzir trenutna situacija na tržištu, gdje se bilježi velika oscilacija u cijenama skoro pa i na dnevnom nivou.

U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.

U periodu od 1.jula 2024. do 31. decembra 2024. godine nije isplaćen nijedan zahtjev za isplatu, kao ni avansni zahtjev.

MJERA 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma"

U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", kroz IPARD II Program je objavljen jedan javni poziv u kom je prijem zahtjeva za dodjelu podrške bio od 23. juna do 31. avgusta 2021. godine, a koji je produžen do 30. septembra 2021. godine. Puna akreditacija Mjere 7 je dobijena 22.03.2023. godine.

U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 102 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 9.553.524,33 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 6.209.790,81 EUR.

	<p>Ugovoreno je 25 projekata, ukupne vrijednosti investicija 3,30 mil. EUR (bez PDV-a), dok je iznos potencijalne podrške 2,14 mil. EUR. Jedan korisnik je odustao od potpisivanja ugovora, dok su na zahtjev 8 korisnika ugovori raskinut.</p> <p>U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine raskinut je 1 ugovor.</p> <p>U periodu od 1. jula 2024. godine do 31. decembra 2024. godine nije bilo objave poziva za dostavljanje ponuda.</p> <p>U periodu od 1. jula 2024. do 31. decembra 2024. godine isplaćeno je 17 projekata sa iznosom investicije 1.899.479,75 EUR (bez PDV-a), i iznosom podrške 1.235.216,5 EUR.</p>
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2025. GODINI	<p>Redovne ex-post kontrole podržanih projekata, u skladu sa propisanim IPARD procedurama.</p> <p>Ažuriranje liste aktivnosti korisnika svakih 6 mjeseci.</p> <p>Izdavanje potvrda za oslobađanje plaćanja PDV-a i carine.</p>
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI	<p>Obezbjedivanje adekvatnih radnih prostorija za Direktorata za plaćanja kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad, u skladu sa zahtjevima EK i važećim akreditacionim kriterijuma koje propisuju regulative za IPARD III. Potreban je veći objekat - radni prostor jer je kapacitet trenutnih prostorija Direktorata za plaćanja nedovoljan.</p> <p>Obezbjedivanje opreme, vozila, goriva kako bi se ex post kontrole realizovale blagovremeno.</p>
KONTAKT OSOBA	Marko Radonjić , generalni direktor Direktorata za plaćanja (e-mail: marko.radonjic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021-2027 (IPARD III)
OPIS PROJEKTA	<p>Kroz sprovođenje IPARD III programa crnogorskim poljoprivrednicima je dostupno ukupno 81.975.947 eura bespovratnih sredstava, od čega EU sredstva čine 63.000.000 eura (62% više u odnosu na prethodni IPARD II program), a nacionalno kofinansiranje iznosi 18.975.947 eura. Uz doprinos korisnika, sprovođenjem IPARD III programa stvoreni su uslovi da se potencijalno investira oko 128 miliona eura u crnogorsku poljoprivredu. Finansijska podrška sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD III 2021-2027 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore. Cilj IPARD II programa je restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prerađivačkog sektora, u svrhu stvaranja konkurentnih poljoprivrednih gazdinstava i prerađivačkog sektora, koji će biti spremni za ulazak u EU i korišćenje fondova EU.</p>

	<p>Cilj predmetnog Programa je da pripremi crnogorske poljoprivrednike za ulazak u EU, na način što će sredstva iz IPA III – oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja iskoristiti u što većoj mjeri, a što će za posledicu imati unapređenje kvaliteta proizvoda, povećanje obima proizvodnje, veću konkurentnost i dostizanje EU standarda bezbjednosti hrane u primarnom i prerađivačkom sektoru. Ovim Programom finansiraće se investicije u modernizaciju poljoprivrednih gazdinstava, unaprijeđenje postojećih i izgradnju novih prerađivačkih kapaciteta, unaprijeđenje ruralne infrastrukture, u seoski turizam i zasnivanje i zastitu šuma.</p>
<p>TREKUTNI STATUS</p>	<p>Vlada Crne Gore je 28. VIII 2024. usvojila izmjene i dopune IPARD III programa 2021-2027, verzija 1.2.</p> <p>Uredba o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći Evropske unije (IPARD III program) donijeta je u martu 2024. godine. Navedenom Uredbom obuhvaćene su tri mjere koje se trenutno sprovode kroz IPARD III program (M1, M3 i M7). Uredba je pretrpjela izmene i dopune, koje su usvojene u avgustu 2024. godine.</p> <p>Upravljačka struktura je 12. VII 2024. uputila Evropskoj komisiji – Generalnom direktoratu za poljoprivredu i ruralni razvoj (DG-AGRI) akreditacioni paket za Mjeru 4 - Agroekološko – klimatska i mjera organske poljoprivrede.</p> <p>Kada je u pitanju M5 - Realizacija lokalnih razvojnih strategija, u cilju rešavanja identifikovanih problema u budućoj implementaciji M5, Ministarstvo je definisalo registraciju LAG-ova kroz izmene i dopune Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, čiji je nacrt pripremljan krajem 2024. godine.</p> <p>Što se tiče M6 - Investicije u ruralnu javnu infrastrukturu, Upravljačko tijelo i IPARD Agencija su pripremile akreditacioni paket i dostavile ga na eksternu reviziju NAO-u, nakon čega se planira podnošenje zahtjeva Evropskoj komisiji. Takođe, tokom 2024. godine organizovana je studijska poseta za zaposlene u Hrvatskoj, kao i radionice sa predstavnicima lokalnih samouprava (mogućim korisnicima), kako bi se upoznali sa PRAG procedurama i implementacijom M6.</p> <p>IPARD upravljačka struktura je u decembru 2024. godine dobila akreditaciju za M9 - Tehnička pomoć unutar IPARD II programa.</p> <p>U 2024. otpočelo je i sprovođenje IPARD III programa, kroz objavu prvih javnih poziva. Do 31. decembra 2024. godine objavljena su četiri javna poziva: prvi javni poziv za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjeru 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", prvi javni poziv za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjeru 7.2 „Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu“, prvi javni poziv za Mjeru 3 „Investicije u fizički kapital vezano za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ i prvi javni poziv za Mjeru 1“Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“.</p> <p>U periodu od 1. jula do 31. decembra 2024. godine. objavljen je jedan javni poziv: Prvi Javni poziv za Mjeru 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“.</p> <p>U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, podmjera 7.1 "Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma", kroz IPARD III Program je objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem zahtjeva za dodjelu podrške trajao je od 21. marta do 23. maja 2024. godine.</p> <p>U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 165 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 26.574.264,49 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 17.066.900,71 EUR.</p>

	<p>Potencijalno za ugovor je 71 aplikacija, sa zahtijevanim iznosom podrške od 7.239.010,05 EUR.</p> <p>U okviru Mjere 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja”, podmjera 7.2 "Podrška investicijama za preradu na gazdinstvu", kroz IPARD III Program je objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem zahtjeva za dodjelu podrške trajao je od 11. aprila do 11. juna 2024. godine.</p> <p>U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 19 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 437.144,25 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 280.082,46 EUR.</p> <p>Administrativna kontrola je završena, čekaju se potrebna mišljenja tehničkog tijela - Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove. 8 aplikacija je potencijalno za ugovor. Iznos zahtijevane podrške za ove aplikacije iznosi 118.640,87 EUR.</p> <p>U okviru Mjere 3 „Investicije u fizički kapital za preradu i marketing poljoprivrednih i proizvoda ribarstva“ kroz IPARD III program je 27.06.2024. godine objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem aplikacija je prvobitno bilo predviđeno da traje do 27.08.2024. godine, međutim, obzirom da je ministarstvo primilo više zahtjeva od strane potencijalnih aplikanata za produženje roka za podnošenje zahtjeva, zbog godišnjih odmora i nemogućnosti da na vrijeme obezbijede revidovan glavni projekat, rok za podnošenje prijave je produžen do 27.09.2024. godine.</p> <p>U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 57 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 45.137.625,34 EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 22.568.812,67 EUR. Administrativna kontrola je završena, čekaju se potrebna mišljenja tehničkog tijela - Uprave za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove .</p> <p>U okviru Mjere 1 „Investicije u fizički kapital poljoprivrednih gazdinstava“ kroz IPARD III program je 29.08.2024. godine objavljen Prvi javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške. Prijem aplikacija je trajao do 29.11.2024. godine.</p> <p>U okviru ovog javnog poziva podnijeto je 695 zahtjeva za dodjelu podrške. Ukupna vrijednost traženih investicija je 69.829.426,22EUR (bez PDV-a), a potencijalni iznos podrške je 45.931.629,19 EUR.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2025. GODINI</p>	<p>Obrada i ugovaranje aplikacija iz Mjere 7, podmjera 7.1 Prvi Javni poziv, podmjera 7.2 Prvi Javni poziv, kao i za Prvi javni poziv za Mjeru 3.</p> <p>Info kampanje i priprema korisnika za apliciranje na pozive kroz IPARD III program;</p> <p>Priprema i objava novih javnih poziva kroz IPARD III program.</p> <p>Rad na procedurama za implementaciju IPARD III programa, usklađivanje procedura sa Okvirnim i Sektorskim sporazumima, kao i IPARD III programom i unaprjeđenje procedura u odnosu na procedure po kojima su se sprovodili pozivi kroz IPARD II program;</p> <p>Praćenje realizacije aktivnih ugovora kroz izvještaj o napretku i različite izvještaje;</p> <p>Praćenje procedure nabavke i obrada podnijetih zahtjeva za isplatu.</p>

OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI	<p>Aktivno učešće u procesu implementacije poziva, kroz blagovremeno izdavanje dokaza od strane nadležnih organa, a koji su neophodni za apliciranje.</p> <p>Rad na relevantnim pravnim aktima, kako bi se korisnicima omogućilo ispunjavanje uslova za apliciranje po javnim pozivima, prije svega se misli na dobijanje UT uslova.</p> <p>Formiranje garantnog fonda koji bi krajnjim korisnicima olakšao i ubrzao proces dobijanja kreditnih sredstava za predfinansiranje investicija.</p> <p>Obezbjedivanje adekvatnih radnih prostorija za Direktorat za plaćanja kako bi se stvorili uslovi za nesmetan rad, u skladu sa zahtjevima EK i važećim akreditacionim kriterijuma koje propisuju regulative za IPARD III. Potreban je veći objekat - radni prostor, jer je kapacitet trenutnih prostorija Direktorata za plaćanja nedovoljan.</p> <p>Obezbjedivanje opreme, vozila, goriva kako bi se kontrole završavale blagovremeno.</p> <p>Pravovremeno dobijanje saglasnosti za zapošljavanje novih službenika, kako bi se obezbijedio dovoljan broj službenika koji rade na implementaciji postojećih akreditovanih mjera i akreditaciji novih mjera. Pravovremenim zapošljavanjem bi se smanjio rizik od kašnjenja i gubitka dostupnih EU sredstava.</p> <p>Dobijanje pune akreditacije za IPARD III za mjere 1, 3, 7 i 9 (trenutno je na snazi uslovna akreditacija do ispunjavanja svih preporuka revizora EK) i nastavak procesa akreditacije za nove mjere 4 i 6.</p>
KONTAKT OSOBA	Marko Radonjić , generalni direktor Direktorata za plaćanja (e-mail: marko.radonjic@mpsv.gov.me , tel: 020-672-007)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Drugi projekat institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrednog sektora u Crnoj Gori (MIDAS 2)
OPIS PROJEKTA	<p>Ugovor za Drugi projekat Institucionalnog razvoja i jačanja poljoprivrede MIDAS 2 je potpisan 8. marta 2018. između Ministarstva finansija i Svjetske banke. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p> <p>Inicijalno, predviđeno je da projekat traje do 30. juna 2023. Međutim, u decembru 2021. godine zvanično je zatraženo produženje trajanja projekta do 30. juna 2025, kako bi se u tom periodu, između ostalog, uspostavio i izgradio sistem neškodljivog uklanjanja nus proizvoda životinjskog porijekla. Svjetska banka je afirmativno odgovorila ovom zahtjevu i 20. juna 2022. godine zvanično odobrila produženje projekta. Vrijednost projekta je 30 miliona EUR.</p> <p>U junu 2024. godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je, posredstvom Ministarstva finansija, zatražilo dodatno produženje MIDAS 2 projekta, u cilju uspješne realizacije svih započetih aktivnosti, kao i pripremnih aktivnosti i dokumentacije za investicije koje se planiraju implementirati kroz novi projekat za podršku poljoprivredi i ribarstvu, čija priprema je u toku, za koji je planiran početak</p>

realizacije od januara 2026. godine.

Očekuje se da Svjetska banka odobri produženje MIDAS 2 projekta za 12 mjeseci (do juna 2026).

MIDAS 2 projekat je planiran na osnovu dobrog iskustva koje je ostvareno MIDAS (1) projektom, koji je implementiran od strane MPŠV i Svjetske banke u periodu od 2009. do 2016. godine, kao i IPARD like projektima (1 i 2) koji su se implementirali u periodu 2015 -2019. godina. Razvojni cilj Projekta je da se poboljša pružanje vladine podrške poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na način koji je usklađen sa EU pristupnim zahtjevima.

Projekat je sastavljen od 3 razvojne komponente:

1. Jačanje programa MPŠV-a za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo,
2. Podrška ispunjenju mjerila za zatvaranje poglavlja 12 o Bezbjednosti hrane, veterinarskoj i fitosanitarnoj politici,
3. Modernizacija sektora ribarstva.

TRENUTNI STATUS

Komponenta 1:

Pozivi za dodjelu bespovratne podrške

Drugi javni poziv za Agroekološku IPARD – like mjeru bio je objavljen u periodu od 29. maja do 8. avgusta 2024. godine, u okviru mjere Agrobudžeta 2.1.1. MIDAS 2 – Komponenta I Jačanje programa MPŠV za poljoprivredu, ruralni razvoj i ribarstvo.

Konačni rezultati po drugom pozivu: kroz MIDAS 2 Agroekološke mjere isplaćeno je ukupno 3.845 korisnika, u iznosu od 691.636,50 EUR, na ukupno 41.318,86 prihvatljivih ha livada i pašnjaka.

Kategorija	Površina ha
Livade	26.500,00
Pašnjaci	14.818,86
Ukupno	41.318,86

Na kraju 2023. godine u SIZEP-u je mapirano ukupno 104.749 ha korišćenog poljoprivrednog zemljišta, dok je na kraju 2024. godine evidentirano 119.176 ha korišćenog poljoprivrednog zemljišta, što je povećanje od 14.427 ha.

Zahvaljujući sprovođenju ove mjere, livade i pašnjaci su od 2024. godine uključeni u sistem direktnih plaćanja u biljnoj proizvodnji.

Drugi javni poziv za dodjelu bespovratnih sredstava podrške, za investicije u ribolovne plovne objekte, uključujući ribolovnu opremu i

elektronske uređaje

Tokom izvještajnog perioda, završena je realizacija drugog javnog poziva za dodjelu bespovratnih sredstava podrške za investicije u ribolovne plovne objekte, uključujući ribolovnu opremu i elektronske uređaje. Od ukupno ugovorenih 8 investicija za grant podršku modernizaciji ribolovne flote, uspješno je kompletirano 7 investicija i isplaćena podrška ukupnog iznosa 548.133,99 EUR (70%), dok je ukupna vrijednost investicija 783.048,56 EUR.

U toku je uspostavljanje dvije regionalne kancelarije (kuće poljoprivrede) Direktorata za plaćanja (buduće Agencije za plaćanja), u Beranama i Pljevljima.

Kada je u pitanju regionalna kancelarija u Beranama, treći tender za izvođenje građevinskih radova je bio objavljen u periodu od 15. novembra do 26. decembra 2024. godine. Dostavljene su dvije ponude u iznosu 1.3 miliona EUR i 1.4 miliona EUR, za koje su evaluacije u toku.

Što se tiče tendera za izvođenje građevinskih radova za regionalnu kancelariju u Pljevljima, nakon prve neuspješne tenderske procedure zbog dostavljene finansijske ponude koja je bila iznad opredijeljenog budžeta i procjene date od strane kompanije za pripremu glavnog projekta, odlučeno je da se ponovi, u istom periodu kao i tender za Berane (15. novembar – 26. decembar). U ponovljenom procesu je dostavljena jedna ponuda u iznosu od 1.8 miliona EUR, za koju je evaluacija u toku.

Podgorica – Odgovarajuće prostorije u Podgorici su u fazi identifikacije od strane MPŠV. Nakon finalizacije procesa potpisivanja ugovora o rentiranju, kroz MIDAS 2 projekat mogu biti opremljene za potrebe glavne kancelarije Direktorata (Agencije) za plaćanja, dok bi postojeće kancelarije bile adaptirane za regionalnu kancelariju. MIDAS 2 će podržati nabavku opreme i namještaja za nove prostorije, kao i radove na adaptaciji postojećeg prostora za potrebe regionalne kancelarije.

Nikšić - U okviru MIDAS 2 projekta će biti izrađena pripremna dokumentacija za neophodnu izgradnju (glavni projekat) dok će izgradnja biti realizovana u okviru novog projekta čija je priprema u toku.

Na zahtjev MPŠV, Opština Nikšić je predložila lokaciju, koju su kao odgovarajući (u državnom vlasništvu) potvrdili MPŠV i MIDAS 2, kao i Ministarstvo uređenja prostora, urbanizma i državne imovine. Potrebno je izvršiti izmjene u vezi odgovarajućih katastarskih podataka, odnosno pokrenut je postupak parcelacije zbog potrebe spajanja dvije manje parcele u jednu.

U okviru Komponente 1 se realizovalo / u toku je realizacija, još značajnih aktivnosti kao što su:

- Angažovana je konsultantska kompanija za razvoj softvera za harmonizaciju i integraciju EU registara, u septembru 2023; realizacija aktivnosti je u završnoj fazi i očekuje se da svi moduli budu postavljeni na produkcionu platformu;
- Kako bi se pružila podrška IPARD strukturi u dijelu kontrole cijena, MIDAS 2 je ponovo preuzela finansiranje komisije za evaluaciju zahtjeva (od juna 2024. do februara 2025.), koja vrši procjenu cjenovnih ponuda za poljoprivrednu mehanizaciju i opremu, prerađivačku industriju i izvođenje građevinskih radova, za ukupno šest članova komisije; Očekuje se da se dalja finansijska podrška, od 2025. godine, pruža kroz IPARD Mjeru 9 – Tehnička pomoć;
- Ex – post evaluacija IPARD II programa 2014 – 2020. Cilj ovog konsultantskog angažmana je sprovođenje ex-post evaluacije koja obuhvata korišćenje resursa, efektivnost i efikasnost implementacije IPARD II programa, kao i uspjeh/neuspjeh implementacije, dostignuća i rezultata IPARD II programa;

- Nabavljena je dodatna radna odjeća za kontrolu na terenu (novembar – decembar 2024).

Komponenta 2

U okviru Komponente 2, MIDAS 2 projektom se podržava nadogradnja IV sprata i kompletno opremanje referentne fitosanitarne laboratorije, kao i kabineta za nastavu za potrebu BTF-a, koji će takođe biti dio IV sprata. Tender za izvođenje građevinskih radova je bio objavljen u periodu od 25. marta do 10. maja 2024, a ugovor je potpisan 23. avgusta 2024, nakon čega su i započeti građevinski radovi.

Tehničke specifikacije za namještaj i opremanje laboratorije su u fazi pripreme.

Sistem za neškodljivo uklanjanje životinjskih nus-proizvoda (ABP) – Opština Nikšić je 3. jula 2024. godine izdala nacrt UT uslova nakon čega je uslijedilo obavještenje Opštine o potrebi izrade Procjene uticaja na životnu sredinu za izgradnju postrojenja za preradu ABP. U skladu sa procedurom Svjetske banke, ovu studiju je neophodno proširiti i na procjenu društvenog uticaja.

Tenderi za izradu idejnog projekta, podršku pripremi tenderske dokumentacije, geološka istraživanja, reviziju glavnog projekta i nadzor nad izvođenjem radova, kao i za procjenu uticaja na životnu sredinu i društvo su bili objavljeni u periodu 2 – 27. septembra (uz ponavljanje tendera za procjenu uticaja) i evaluacija ponuda je u završnoj fazi. Pored toga, tender za sprovođenje kampanje podizanja svijesti za širu javnost i relevantne zainteresovane strane, sa ciljem predstavljanja značaja ovog sistema, je takođe bio otvoren za dostavljanje ponuda u periodu od 2. do 27. septembra.

Formirana je nova Radna grupa za praćenje ABP aktivnosti, uključujući i izmjenu koja se odnosi na članove/predstavnike opština, tako da su članovi Opštine Bijelo Polje zamijenjeni članovima Opštine Nikšić.

Komponenta 3

Studija uticaja na životnu sredinu i socijalni uticaj (ESIA) za izgradnju ribarske luke na rtu Đerane je odobrena u januaru 2024, od strane Agencije za zaštitu životne sredine. ESIA ima rok važenja od dvije godine.

Na osnovu odobrene Studije, a u dijelu novog okvira za partnerstvo sa Crnom Gorom (CPF) za narednih 5 godina, Ministarstvo poljoprivrede je podnijelo Svjetskoj banci zahtjev za podršku izgradnji ribarske luke na Rtu Đeran (Ulcinj) u svom budućem programu. Ova finansijska podrška će se realizovati u okviru novog projekta za podršku poljoprivredi i ribarstvu, čija se implementacija planira od januara 2026. kao nastavak aktivnosti koje su realizovane i započete u okviru MIDAS 2 projekata.

Tender za angažovanje konsultantske kompanije za izradu glavnog projekta i tenderske dokumentacije za građevinske radove je bio objavljen u periodu od 3. do 17. aprila 2024. Evaluacija kompanija koje su ušle u uži izbor je u završnoj fazi i očekuje se ugovaranje prvorangirane kompanije početkom 2025. godine.

Tender za tehničku kontrolu projektne dokumentacije nove ribarske luke na rtu Đeran - Velika plaža (Ulcinj), je bio otvoren za dostavljanje ponuda u periodu 24. oktobar – 14. novembar 2024. Evaluacija dostavljenih ponuda je u završnoj fazi.

Ugovor za opremanje prvih deset mjesta iskrcaja, uređajima za mjerenje i registraciju ulova je potpisan početkom avgusta 2023. Uređaji su u izradi, dok je prototip uređaja završen u skladu sa tehničkom specifikacijom i ugovorom; Direktorat za ribarstvo, u saradnji sa JP „Morsko

	<p>dobro“, je bio u posjeti kompaniji koja izrađuje predmetne uređaje i utvrđeno je da je neophodno produžiti trajanje ugovora do kraja jula 2025. godine, kako bi se realizacija i izrada uređaja uspješno realizovala za svih 10 lokacija, koje su predviđene za opremanje uređajima za mjerenje i registraciju ulova.</p> <p>Realizacija <u>tehničke podrške za procjenu stanja velikih ribarskih plovila (koče i plivarice)</u>, je završena krajem jula 2024. Ovom analizom je obuhvaćeno ukupno 22 velika plovila, data je detaljna tehnička i finansijska procjena (pojedinačno za svako plovilo) i na osnovu ovog angažmana će biti pripremljen novi grant poziv, u cilju vraćanja jednog broja plovila u plovno stanje / ili poboljšalo trenutno stanje postojećih plovila.</p>
<p>PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2025. GODINI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Programi za bespovratnu podršku u okviru Komponente 1: <ul style="list-style-type: none"> o Potpisivanje ugovora i početak izvođenja građevinskih radova na regionalnim kancelarijama u Beranama i Pljevljima; o Rekonstrukcija i opremanja kancelarije u Podgorici; o Realizacija ex-post evaluacije IPARD II programa; o Nabavka i instalacija EOL serverske opreme u regionalnoj kancelariji Bijelo Polje (Disaster Recoveri Center); o Tenderska procedura za opremu i namještaj za kancelarije u Beranama i Pljevljima; o Tenderska procedura za nabavku vozila za kancelarije u Beranama i Pljevljima; o Tenderska procedura za pripremu glavnog projekta regionalne kancelarije u Nikšiću; o Tenderska procedura za dodatno ažuriranje SIZEP softvera; o Realizacija AE mjere za 2025. - U okviru Komponente 2 <ul style="list-style-type: none"> o Završetak tenderskih procedura i ugovaranje angažmana za idejni projekat, tendersku dokumentaciju, geotehničkih istraživanja, reviziju glavnog projekta i nadzor građevinskih radova za postrojenje za preradu ABP, kao i ESIA; o Završetak tenderske procedure za sprovođenje kampanje podizanja svijesti, vezano za upravljanje i ABP sistem; o Nastavak građevinskih radova na dogradnji 4. sprata BTF-a za NRFL, uključujući dodatne radove na sistemu grijanja i hlađenja; o Raspisivanje tendera za nabavku laboratorijske i računarske opreme, kao i nabavku namještaja; o Pokretanje tenderske procedure za nabavku vozila za NRFL i za uzorkovanje. - U okviru Komponente 3 <ul style="list-style-type: none"> o Ugovaranje konsultanta za pripremu glavnog projekta za novu ribarsku luku u Ulcinju; o Isporuca i ugradnja uređaja za mjerenje i registraciju ulova na prvih deset mjesta iskrcaja; o Realizacija trećeg javnog grant poziva za modernizaciju ribolovne flote, odnosno rekonstrukciju velikih plovila
<p>OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI</p>	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je nosilac aktivnosti u okviru ovoga projekta. Projektna jedinica funkcioniše u okviru ovoga Ministarstva.</p>

KONTAKT OSOBA	Gorica Radulović , menadžer MIDAS 2 projekta, (e-mail: goricabojoic@gmail.com , tel: 020-672-007)
----------------------	--

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Dugoročan zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini
OPIS PROJEKTA	Pored činjenice da Crna Gora ima prilično visok stepen obradivog zemljišta po glavi stanovnika, problem predstavlja činjenica da je to obradivo zemljište podijeljeno na manje parcele (usitnjene posjede) što dodatno otežava ozbiljniju industrijsku proizvodnju u oblasti poljoprivrede. Takođe, stanje na terenu koje ne korespondira dostupnoj dokumentaciji o istom, umnogome usporava cjelokupnu proceduru davanja u zakup zemljišta. Crna Gora, kroz strategiju kooperativa i “Zakona o agro - kooperativama”, teži kolektiviziranju, udruživanju proizvođača i njihove proizvodnje na usitnjenim posjedima. Sa druge strane mali broj velikih parcela moraju biti strateški opredijeljene i privedene namjeni koja će generisati povećanje poljoprivredne proizvodnje namijenjene domaćoj potrošnji i izvozu što će direktno uticati na smanjenje spoljnotrgovinskog deficita. Korišćene poljoprivredne površine predstavljaju osnovu za kreiranje sredstava koje će Crna Gora ubuduće crpiti iz fondova Evropske Unije, što, pored rasta proizvodnje, smanjenja uvoza kroz zadovoljenje sopstvenih proizvoda i izvoz predstavlja jedan od glavnih ciljeva poljoprivredne politike.
TREKUTNI STATUS	U fazi pripreme su predlozi za davanje u zakup zemljišta na teritoriji Crne Gore.
PLANIRANE AKTIVNOSTI u 2025. GODINI.	Objava Javnih poziva za zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini i sprovođenje aukcijskih/tenderskih procedura.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI	Komisija za valorizaciju zemljišta u državnoj svojini kojom koordiniše Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, formirana u decembru 2023. godine – efikasno sprovođenje procedure u cilju realizacije zahtjeva za davanje u zakup zemljišta u državnoj svojini. Uprava za nekretnine i Uprava za državnu imovinu – ažuriranje podataka u katastru i faktičkog stanja na terenu u cilju dobijanja precizne informacije o površini poljoprivrednog i obradivog zemljišta u državnoj svojini; procjena vrijednosti zemljišta. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - donošenje novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu.
KONTAKT OSOBA	Nataša Božović , Samostalna savjetnica I za poljoprivredno zemljište (e-mail: natasa.bozovic@mpsv.gov.me ; tel: 020-482-134).

NAZIV/CILJ PROJEKTA	IPA 2021 projekat „EU za podršku sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori“
OPIS PROJEKTA	<p>Projekat IPA 2021 – "EU za podršku poljoprivrednom sektoru u Crnoj Gori" odobren je u decembru 2021. godine, dok je Finansijski sporazum za IPA 2021 potpisan u decembru 2022. godine. Rok za potpisivanje ugovora za projektne aktivnosti je 15. decembar 2025. godine, dok je rok za implementaciju aktivnosti predviđenih ugovorom 15. decembar 2028. godine.</p> <p>Sektor poljoprivrede je kroz program IPA 2021 inicijalno podržan sa ukupno 9 miliona eura EU sredstava i akciju Podrška EU sektoru poljoprivrede u Crnoj Gori. Međutim, u skladu sa potrebama sektora Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda, u decembru 2024. godine je izvršena izmjena akcionog dokumenta (AD). Ova izmjena se ticala planiranih aktivnosti i finansijskih sredstava u okviru komponente 2 akcionog dokumenta, koja se odnosi na oblast bezbjednosti hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, koja se sprovodi indirektno i koja je podržana sa dodatnih 2 miliona eura nacionalnog doprinosa i komponente 1 akcionog dokumenta, koja se odnosi na oblast poljoprivrede i ruralnog razvoja i sprovodi se direktno, koja je podržana sa dodatnih dva miliona eura EU doprinosa. Samim tim, ukupna vrijednost akcije sada iznosi 13 miliona eura (11 miliona eura EU sredstava i 2 miliona eura nacionalnog kofinansiranja).</p> <p>Projekat se realizuje se kroz 3 komponente: 1) Poljoprivreda i ruralni razvoj (5,6 miliona EUR), 2) Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi (3,4 miliona EUR EU sredstava i najmanje 2 mil EUR nacionalnih sredstava) i 3) Ribarstvo (2 miliona EUR).</p> <p>Komponente 1) Poljoprivreda i ruralni razvoj i 3) Ribarstvo se sprovode kroz direktni sistem upravljanja, gdje je ugovorno tijelo Delegacija Evropske unije, dok se komponenta 2) Bezbjednost hrane, veterina i fitosanitarni poslovi sprovodi kroz indirektni sistem upravljanja i za ugovaranje i implementaciju ove komponente su zadužene odgovorne institucije Vlade Crne Gore.</p> <p>Cilj projekta je pružanje podrške u ispunjavanju završnih mjerila u Pregovaračkim poglavljima 11, 12 i 13 kroz unapređenje kapaciteta administracije MPŠV za implementaciju Zajedničke poljoprivredne politike, Zajedničke ribarske politike i zakonodavstva u oblasti bezbjednosti hrane, veterine i fitosanitarne politike, kao i poboljšanje uslova za rast poljoprivredne i ribarske proizvodnje.</p>
TREKUTNI STATUS	<p>U izvještajnom periodu nastavljena je implementacija Tvining projekta "Jačanje kapaciteta u sektoru poljoprivrede i ruralnog razvoja za buduću implementaciju Zajedničke poljoprivredne politike", ukupne vrijednosti 1,9 miliona eura. Ugovor se sprovodi u direktnom upravljanju - ugovor je potpisan krajem januara 2024. godine, planirani rok završetka ugovora je 31. jul 2026. godine (Komponenta 1).</p> <p>U izvještajnom periodu otpočela je implementacija sljedećih ugovora (projektnih aktivnosti):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnička pomoć Direktoratu za ribarstvo, u iznosu od 1,5 miliona eura (ugovoreno 1,411,000.00 eura) Ugovor se sprovodi u direktnom upravljanju i otpočeo je sa realizacijom 2. septembra 2024. godine (Komponenta 3)

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Tehnička pomoć Upravi za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove u iznosu od 0.5 miliona eura (ugovoreno 429.745,00 eur). Ugovor se sprovodi u indirektnom upravljanju i otpočeo je sa realizacijom 25. novembra 2024. godine (Komponenta 2) 3. Projektovanje i nadzor Graničnih inspeksijskih mjesta i Karantinske jedinice za bilje u iznosu od 150.000 EUR. Ugovor se sprovodi u indirektnom upravljanju i otpočeo je sa realizacijom 18. novembra 2024. godine (Komponenta 2) <p>U izvještajnom periodu nastavljena je priprema tenderske dokumentacije za sljedeće procedure:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nabavka orto-foto mapa za LPIS (Komponenta 1) 2. Nabavka opreme za terensku kontrolu Direktoratu za plaćanja (Komponenta 1) 3. Uspostavljanje Šumarskog informacionog sistema (Komponenta 1) 4. Uspostavljanje sistema za izvještavanje o cijenama (ISAMM) (Komponenta 1) 5. Nabavka opreme za unapređenje kapaciteta laboratorija (Komponenta 2) 6. Unapređenje Fitosanitarnog informacionog sistema (Komponenta 2) <p>Dodatno, u decembru 2024. godine potpisan je Finansijski sporazum za <i>Instrumenta za evropsku integraciju</i> (EUIF) 2024, u okviru kog su obezbjeđena sredstva u iznosu od skoro 900.000 EUR za uspostavljanje dva softvera u Direktoratu za plaćanja: računovodstvenog i finansijskog softvera za implementaciju EU strukturnih fondova i Registara klijenata, za koje je projektna dokumentacija pripremljena kroz prethodni EUIF projekat.</p>
PLANIRANE AKTIVNOSTI u 2025. GODINI.	<p>Do juna 2025. godine je planirano pokretanje i sprovođenje sljedećih tenderskih procedura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nabavka orto-foto mapa za LPIS (Komponenta 1) 2. Nabavka opreme za terensku kontrolu Direktoratu za plaćanja (Komponenta 1) 3. Uspostavljanje Šumarskog informacionog sistema (Komponenta 1) 4. Uspostavljanje sistema za izvještavanje o cijenama (ISAMM) (Komponenta 1) 5. Nabavka opreme za unapređenje kapaciteta laboratorija (Komponenta 2) 6. Unapređenje Fitosanitarnog informacionog sistema (Komponenta 2)
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne politike su zaduženi za implementaciju ovoga projekta, kao i Ministarstvo finansija i Uprava za kapitalne projekte za Komponentu 2 (indirektno upravljanje). Uzimajući u obzir rok za ugovaranje, u narednom periodu neophodno je uložiti napore da se objave i sprovedu svi preostali tenderi. Neophodno je pratiti realizaciju započetih ugovora, sa naglaskom na ugovor za projektovanje i nadzor graničnih inspeksijskih mjesta i karantinske jedinice za bilje, kako bi se pravovremeno planirao potreban budžet za narednu godinu za izvođenje radova.</p>

KONTAKT OSOBA	Milena Vukotić , načelnica Odjeljenja za međunarodnu saradnju i IPA projekte (e-mail: milena.vukotic@mpsv.gov.me)
----------------------	---

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Program integrisanog razvoja koridora rijeka Save i Drine - SDIP
OPIS PROJEKTA	<p>Projekat „Program integrisanog razvoja koridora rijeka Save i Drine” predstavlja jednu od najvećih inicijativa u oblasti upravljanja vodama, ukupne predviđene vrijednosti od 330 miliona eura, sa akcentom na infrastrukturni razvoj i zaštitu od poplava. Program uključuje sve države u slivovima rijeka Save i Drine i ima tri komponente na regionalnom nivou.</p> <p>Ugovor o finansiranju je potpisan u oktobru 2020. godine između Ministarstva Finansija i Svjetske banke u vrijednosti od 15 miliona eura za dvije pod-komponente koje se tiču Crne Gore, i to 2.2. Integrisani razvoj sliva donjeg Lima i 3.2. Institucionalno jačanje upravljanja projektima. Implementator projekta je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.</p> <p>Projekat će se implementirati kroz dvije faze i to: prva od 2020. do 2026. godine, i druga od 2026. do 2030. godine. Projektom za Crnu Goru je predviđena izgradnja multifunkcionalnih nasipa dužine 10 kilometara na rijekama Grnčar i Lim u opštinama Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane, čime će se stvoriti preduslovi za razvoj drugih djelatnosti i završetak implementacije drugih kapitalnih projekata. Projekat dodatno predviđa izgradnju sistema navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta u opštinama u slivu Drine, kao i poboljšanju vodosnabdijevanja.</p> <p>Direktni korisnici projekta su opštine (Gusinje, Plav, Bijelo Polje i Berane), a kao institucionalni korisnik prepoznata je nadležna institucija za upravljanje vodnim resursima u Crnoj Gori - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za vode.</p>
TREKUTNI STATUS	<p>Projekat je u periodu od 01.01.2024. do 30.06.2024. godine obuhvatio sljedeće aktivnosti:</p> <p>Jul-decembar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. U periodu od jula do decembra radovi se na lokacijama u Beranama i Bijelom Polju izvode brže u odnosu na planiranu dinamiku. 2. Vodna saglasnost za opštinu Berane produžena za još dvije godine, od 01.07.2024. 3. Angažovan je senior konsultant za zaštitu životne sredine i ekološka pitanja. 4. Ekspert za monitoring i evaluaciju je napustio projekat, te je objavljen ToR za Asistenta na projektu. Evaluaciona komisija je odbila prijavljene kandidate zbog neispunjavanja uslova iz ToR-a. 5. U Bijelom Polju se paralelno radi projekat vezano za šahte i kanalizacione ispuste, što do kraja godine nije kompletirano. 6. U Beranama je lociran objekat tvrde gradnje u zoni izvođenja radova. Postupak raseljavanja još uvijek nije završen. 7. Izvođač je zaposlio eksperta za socijalna pitanja i zaštitu životne sredine koji je doradio sve neohodne planove koji su inače dio tenderske dokumentacije. Isti su predati Agenciji za zaštitu životne sredine na odobrenje. Svi su odobreni, osim Plana upravljanja građevinskim otpadom koji je poslat 31.12.2024. godine, čija je provjera u toku. 8. Zaključno sa 31.12.2024.godine, ukupno je isplaćeno 3.706.662,98 EUR tj. 24,71% od ukupne sume predviđene za SDIP projekat.

PLANIRANE AKTIVNOSTI u 2025. GODINI.	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavak radova na regulaciji Lima u Bijelom Polju i Beranama prema planiranoj dinamici. • Odabir izvođača radova, potpisivanje ugovora i početak radova na izgradnji obaloutvrda na Grnčaru u opštini Gusinje. • Odabir konsultanta za nadzor nad građevinskim radovima na rijeci Grnčar u opštini Gusinje. • Donošenje odluke o kompletiranju projekata predloženih za II fazu. • Priprema finalnog spiska predloženih projekata za II fazu. • Angažovanje Asistenta na projektu. • Regulacija kanalizacionih ispusta u Bijelom Polju. • Završiti postupak raseljavanja u Beranama. • Ažuriranje E&S dokumentacije. • Odobrenje Plana upravljanja građevinskim otpadom.
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Projektna implementaciona jedinica su zaduženi za implementaciju ovog projekta. Ministarstvo ima obavezu odabira izvođača radova i konsultanta za nadzor nad radovima. U saradnji sa Jedinicom za tehničku podršku pri Ministarstvu finansija, MPŠV će izvršiti odabir i ostalih potrebnih konsultanata.
KONTAKT OSOBA	Željko Furtula , generalni direktor Direktorata za vodoprivredu (e-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me , tel: 020-482-108)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim na Zapadnom Balkanu (regulacija rijeka Bojane i Gračanice)
OPIS PROJEKTA	<p>Regionalni projekat „Integralno upravljanje rizicima od poplava u proširenom slivu rijeke Drim na Zapadnom Balkanu“, koji se finansira od strane Adaptacionog fonda, obuhvata sve neophodne aktivnosti koje je potrebno sprovesti u zemljama sliva rijeke Drim u cilju zaštite od poplava i povećanja otpornosti na klimatske promjene.</p> <p>Ukupna vrijednost projekta je US \$ 9.150.000, od čega će za Crnu Goru biti izdvojeno US \$ 2.300.000.</p> <p>Projekat implementira Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji sa UNDP-jem.</p>
TREKUTNI STATUS	<ul style="list-style-type: none"> - Završena je strukturna mjera na rekonstrukciji sistema nasipa na rijeci Bojani, kroz postavljanje kamene obloge dužine 230 metara na erodiranom nasipu Gropat-Štodra, kao sekciji najvišeg poplavnog rizika. Radovi su izvedeni u skladu sa Glavnim projektom rekonstrukcije sistema nasipa na rijeci Bojani iz 2023. godine. Vrijednost radova je iznosila 718.661,60 € (izvođenje radova 680.081,60 €, nadzor 38.580,00 €). - Potpisan je Zapisnik o primopredaji radova između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kao investitora, Uprave za vode kao nadležne institucije za upravljanje vodama, Opštine Ulcinj u svojstvu korisnika, i UNDP-a kao implementacione agencije.

	<p>Pripremljen je Završni izvještaj nadzornog organa, kojim se potvrđuje da su radovi izvedeni u skladu sa Glavnim projektom i najboljim inženjerskim praksama.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede opredjelilo je sredstva u iznosu od 927.738,48 eura za realizaciju Glavnog projekta uređenja korita rijeke Gračanice.
PLANIRANE AKTIVNOSTI U 2025. GODINI	Aktivnosti na obezbjeđivanju sredstava za kompletnu rekonstrukciju nasipa na rijeci Bojani iz EU IPA sredstava (ukupna vrijednost app. 6 miliona EUR).
OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede će pratiti realizaciju planiranih aktivnosti.
KONTAKT OSOBA	Željko Furtula , generalni direktor Direktorata za vodoprivredu (e-mail: zeljko.furtula@mpsv.gov.me , tel: 020-482-108)

NAZIV/CILJ PROJEKTA	Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima („Gora“) - IFAD/AF
OPIS PROJEKTA	<p>Finansijski sporazum između Crne Gore, koju predstavlja Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD) potpisan je 12. marta 2024. godine u cilju realizacije projekta „Adaptacija na klimatske promjene i povećanje otpornosti u crnogorskim planinskim područjima - GORA“. Ovim sporazumom Crna Gora je dobila finansiranje od strane Adaptacionog fonda (AF) u iznosu od 10 miliona USD granta. To je drugi projekat koji Crna Gora realizuje u saradnji sa Međunarodnim fondom za razvoj poljoprivrede (IFAD) sa predviđenim datumom završetka aktivnosti 31. decembra 2029. godine i zatvaranjem finansiranja 30. juna 2030. godine.</p> <p>Glavni cilj GORA projekta je unapređenje uslova života u ruralnim područjima i unapređenje poljoprivredne proizvodnje, sa posebnim akcentom na podršku domaćinstvima u seoskim planinskim područjima u sjevernom dijelu Crne Gore. Projekat takođe ima za cilj da podrži održivi razvoj planinskih područja kroz jačanje lokalnih kapaciteta, zaštitu ekosistema i integraciju rješenja za adaptaciju u relevantne politike.</p> <p>Gora će se sprovoditi u 14 opština koje se nalaze u sjevernom dijelu Crne Gore: 13 opština sjevernog regiona: Plužine, Šavnik, Žabljak, Pljevlja, Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane, Petnjica, Rožaje, Andrijevića, Plav, Gusinje; i opština Nikšić u Centralnom regionu. Projekat će se sprovoditi kroz tri komponente:</p> <p><u>Komponenta 1.</u> Održivi uslovi života u planinskim područjima (formiranje i jačanje klastera različitih aktera uključenih u proizvodnju odabranih proizvoda, unapređenje kapaciteta za prilagođavanje poljoprivrednih sistema i razvoj lokalnih preduzeća i obezbjeđivanje finansijske pomoći za aktivnosti prilagođavanja);</p>

	<p><u>Komponenta 2.</u> Integrisano upravljanje pejzažo (izrada inkluzivnih lokalnih strategija za prilagođavanje klimatskim promjenama, implementacija mjera za zaštitu ekosistema, obnovu ili izgradnju zajedničke ruralne infrastrukture za potrebe adaptacije, uključivanje rješenja za adaptaciju u politike i strategije u planinskim područjima);</p> <p><u>Komponenta 3.</u> Uvođenje strategija adaptacije u planinskim područjima (integracija mehanizama i strategija za prilagođavanje klimatskim promjenama u planinskim područjima na lokalnom i nacionalnom nivou).</p>
<p>TREKUTNI STATUS</p>	<p><u>Aktivnosti sprovedene u periodu od septembra do decembra 2024. godine:</u></p> <p><u>Aktivnost 1:</u> Formirana je Jedinica za implementaciju projekta (PCU) koja se sastoji eksternih pozicija - koordinatora projekta, regionalnih koordinatora, specijaliste za ciljana i rodna pitanja te interih pozicija iz MPŠV, službenika za finansije, javne nabavke i monitoring i evaluaciju, administrativni asistent. Projekt je zvanično započeo 3. septembra 2024. godine online radionicom.</p> <p>Aktivnost 2: Finalizacija godišnjeg plana rada i budžeta i plana javnih nabavki za period od 16 mjeseci, odobrena od strane IFAD-a.</p> <p><u>Aktivnost 3:</u> Organizacija IFAD misije u Podgorici za podršku pokretanju projekta i jačanje kapaciteta projektnog tima.</p> <p><u>Aktivnost 4:</u> Održana radionica za projektni tim o IFAD-ovim procedurama javnih nabavki.</p> <p><u>Aktivnost 5:</u> U cilju uspješne implementacije projekta, održano je niz sastanaka s ključnim partnerima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u pravcu ažuriranja NDA predstavnika i osiguranja kontinuiranog angažmana Crne Gore u Adaptacionom Fondu te mogućnosti dodatnog finansiranja projekta sa 10 miliona USD granta; kao i pokretanje procedure za dvije pozicije na projektu u okviru PCU tima, Specijaliste za životnu sredinu i klimatske promjene i Inžinjera ruralne infrastrukture. - Ministarstvom finansija i Poreskom upravom u cilju osiguranja efikasnog finansijskog upravljanja projektom. <p><u>Aktivnost 6:</u> Uspostavljeno je finansijsko upravljanje projektom kroz IFAD CLIENT PORTAL (ICP) sistem, i pokrenute procedure za upravljanje procesima javnih nabavki kroz OPEN IFAD-ov sistem javnih nabavki.</p> <p><u>Aktivnost 7:</u> Izrada dokumentacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategija o rodnoj i socijalnoj inkluziji GORA projekta; - Akcioni plan o rodnoj i socijalnoj inkluziji GORA projekta. <p><u>Aktivnost 8:</u> Rad na Priručniku za implementaciju projekta (PIM)</p> <p>Rad na aktivnostima 7 i 8 je u završnoj fazi i očekuje da će uskoro biti u potpunosti finalizovani.</p> <p><u>Aktivnost 9:</u> Obuka za članove PCU tima (online) o socijalnim, ekološkim i klimatskim standardima (SECAP) od strane IFAD stručnjaka (u toku).</p>

**PLANIRANE AKTIVNOSTI U
2025. GODINI**

AKTIVNOSTI PLANIRANE ZA PERIOD JANUAR – JUN 2025.

Aktivnost 1: Kompletiranje Jedinice za koordinaciju projektom (PCU) angažovanjem Teritorijalnih specijalista (4 pozicije) koji će pokrivati sjeverne opštine, Specijaliste za životnu sredinu i klimatske promjene i Inženjera ruralne infrastrukture delegiranih od strane Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, pravnog službenika na projektu delegiranog od strane MPŠV; uključivanje stručnog kadra iz Savjetodavnih i selekcijskih službi kao i lokalnih samouprava u projektne aktivnosti

Aktivnost 2: Mobilizacija aktivnosti klastera - Obilazak opština, predstavnika relevantnih institucija i poljoprivrednika, u cilju informisanja o Gora projektu i aktivnostima koje će se sprovoditi, sa posebnim akcentom na process kreiranja klastera i značaj zajedničkog djelovanja.

Aktivnost 3: Mapiranje lanaca vrijednosti planirano je u prvoj polovini 2025. godine koje će rezultirati identifikacijom proizvodnih oblasti i teritorija u okviru lokalnih samouprava, gdje će se sprovoditi projektne aktivnosti. U 7 opština koje su bile obuhvaćene RCTP projektom, oblasti proizvodnje su već mapirane, dok je u 7 novouključenih opština potrebno odabrati oblasti proizvodnje i lokalitete. Tokom GORA projekta će se kreirati Lokalne strategije Prilagođavanja Klimi (LCAS) koje će se fokusirati upravo na ova područja. Kako bi se analiziralo stanje na terenu, sprovedeno je pred-mapiranje na osnovu podataka o premijama u stočarskoj i biljnoj proizvodnji, koje posjeduje Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Cilj pred-mapiranja je uvid u proizvodnju na projektnom području, kako bi se kreirao odgovarajući projektni zadatak za proces samog mapiranja. U saradnji sa IFAD-om potrebno pokrenuti proces kreiranja Terms of Reference, odnosno projektnog zadatka i javne nabavke na osnovu toga.

Aktivnost 4: Trening o socijalnoj inkluziji za PCU i stručno osoblje (extensionists) se očekuje u drugom kvartalu 2025. godine, dok je u prvom kvartalu potrebno pokrenuti proces angažovanja stručnog kadra - konsultanta za navedenu obuku. Zajedno sa IFAD-om potrebno pokrenuti proces kreiranja Terms of Reference, odnosno projektnog zadatka i javnu nabavku na osnovu toga.

Aktivnost 5: Početne regionalne radionice planirane su u cilju uspješne implementacije projekta, na kojima će se predstaviti detalji projekta, uključujući planirane aktivnosti i modalitete realizacije. Na radionicama će učestvovati predstavnici opština, terenski službenici i drugi ključni partneri.

Aktivnost 6: „Baseline“ studija će biti sprovedena u prvoj polovini 2025. godine sa ciljem da se dobije početno stanje u projektnim opštinama, i koja će se kasnije koristiti kao osnova za upoređivanje prilikom kasnijih analiza i evaluacija. Studija će biti dopunjena rezultatima SHARP+ ankete dobijenim u kasnijim fazama.

Aktivnost 7: GIS analiza ranjivosti sa ciljem informisanje grupa koje učestvuju u biće sprovedena na nivou relevantne teritorije za ciljne grupe za sve projektne klastere koji su ranije podržavani u okviru RCTP-a i u okviru komponente 1 Gore (11) uz angažovanje nacionalnog konsultanta sa GIS ekspertizom za obavljanje brzog mapiranja.

Aktivnost 8: GIS procjena klimatske ugroženosti će podržati pripremu detaljnih GIS procjena klimatske ugroženosti za svaku od 14 ciljanih opština. Vježba će podrazumjevati analizu potencijalnih uticaja projektovanih klimatskih promena korišćenjem scenarija visoke rezolucije smanjene veličine i primenom GIS alata za predlaganje preporuka o tome kako upravljati klimatskim rizicima za ruralne predjele i sredstva za život u ovim planinskim oblastima.

Aktivnost 9: Komunikacija o socijalnoj inkluziji i proizvodi znanja – Specijalista za rodna pitanja i mlade, zajedno sa PCU timom, sprovede informativne kampanje koje će podići svijest o socijalnoj inkluziji, kao i kriterijume ciljanja projekta.

	<p><u>Aktivnost 10: Komunikaciona kampanja</u> će biti kreirana u prvom kvartalu 2025. godine i usavršavaće se tokom cijele godine. Na osnovu kampanje upravljanja znanjem i komunikacije, specijalista za rodna pitanja i mlade će pratiti uticaj socijalne inkluzije i na osnovu nalaza i primjera dobre prakse kreirati proizvod znanja do K4 2025. godine, koji će se dalje širiti.</p> <p><u>Aktivnost 11: Grantovi za lance vrijednosti</u> – u okviru komponente 1, pod-komponente 1.3. predviđena je finansijska podrška adaptivnim aktivnostima za razvoj lanaca vrijednosti. Odgovarajući grantovi za promociju privatnih investicija biće ponuđeni na konkurentnoj osnovi malim proizvođačima angažovanim u klasterima iz sektora biljne proizvodnje i stočarstva.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opcija 1.1. Investicije čiji je cilj povećanje primarne proizvodnje, sredstva podsticaja namijenjena su početnicima i manjim poljoprivrednim proizvođačima; - Opcija 1.2. Investicije za obradu, preradu, distribuciju i plasman, sredstva podsticaja namijenjena su ekonomski razvijenijim i komercijalno orijentisanim poljoprivrednim proizvođačima i pravnim licima, čije investicije imaju za posledicu stvaranje mogućnosti za uvezivanje svih učesnika lanca vrijednosti, a posebno manje razvijenih poljoprivrednih proizvođača, o čemu će se posebno voditi računa prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava podsticaja. <p>Mjera podrške će biti definisana Javnim pozivima, kojim će se bliže definisati kriterijumi i uslovi za podršku, a uskladu sa Operativnim priručnikom.</p> <p><u>Aktivnost 12: U okviru komponente 2, planirana je međunarodna obuka o klimatskim promjenama i adaptaciji u planinskim područjima i studijska posjeta vezana za integrisano upravljanje pejzažom</u> kako bi se osposobilo tehničko osoblje PCU-a i stručni saradnik za pitanja koja se odnose na integrisano upravljanje pejzažom i prilagođavanje klimatskim promjenama u planinskim oblastima.</p> <p><u>Aktivnost 13: Saradnja sa Univerzitetom Crne Gore</u> - Memorandum o razumijevanju (MoR) biće uspostavljen sa Biotehničkim fakultetom u Podgorici (BTF), kao članicom Univerziteta Crne Gore, sa najdužom istraživačkom tradicijom, kako bi se osiguralo kontinuirano uključivanje istraživačkih partnera i osiguralo nacionalno vlasništvo nad inovativnim pristupima i aktivnostima podržanih projektom, kao i dokumentovanje projektnih aktivnosti i praćenje rezultata</p>
<p>OBAVEZE DRŽAVNIH ORGANA U 2025. GODINI</p>	<p>Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV) predstavlja primaoca granta (Vlada CG), dok je projekat Gora biti vezan za Direktorat za ruralni razvoj Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV kao implementaciona agencija). Ukupna odgovornost za nadzor, političko usmjeravanje i implementaciju Gore leži na posebnom Upravnom odboru projekta (UOP), kojeg uspostavlja i kojim predsjedava Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. UOP će takođe uključivati predstavnike ostalih partnerskih institucija. Svakodnevno upravljanje i implementacija projekta zavisice od Jedinicije za koordinaciju projekta - PCU.</p>
<p>KONTAKT OSOBA</p>	<p>mr Anita Martić, Koordinator GORA projekta (e-mail: marticanita01@gmail.com)</p>